

Spis treści

Słowo od Autorki	9
Wstęp	12
1. Więcej o stulatkach	12
2. Jakie są przyczyny długiego i dobrego życia współczesnego człowieka?	13
3. Definicja długowieczności i klasyfikacja wiekowa	15
4. Nieprawność funkcjonalna osób wieku podeszłego	15
5. Jakość życia	16
6. Święto seniorów	17
Rozdział I. Zmiany narządowe związane z wiekiem	18
1. Zmiany mózgowie w przebiegu procesu starzenia	18
2. Zmiany w układzie sercowo-naczyniowym u osób w wieku podeszłym	19
3. Nadciśnienie tętnicze w wieku podeszłym	20
4. Zaburzenia hormonalne w procesie starzenia	21
5. Zaburzenia w układzie moczowym w przebiegu starzenia	22
5.1. Nietrzymanie moczu u osób w wieku podeszłym	22
6. Cukrzyca i zaburzenia gospodarki węglowodanowej w przebiegu procesu starzenia	23
7. Otyłość wieku podeszłego	25
7.1. Skutki otyłości	25
7.2. Wieloaspektowe przyczyny otyłości	25
7.3. Leczenie otyłości u osób wieku podeszłego	27
7.3.1. Leczenie dietetyczne	27
7.3.2. Trening fizyczny	28
7.3.3. Psychoterapia behawioralna	28
7.3.4. Leczenie farmakologiczne	28
7.3.5. Leczenie operacyjne (bariatryczne)	29
7.4. Odrewności leczenia otyłości w wieku podeszłym	29
8. Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej u osób w wieku podeszłym	29

Wydawnictwo Aluna.pl

9. Zaburzenia funkcji układu pokarmowego w procesie starzenia	30
10. Depresja i zaburzenia poznawcze u osób w podeszłym wieku	30
10.1. Zaburzenia poznawcze	31
11. Starzenie się układu immunologicznego	32
12. Zaburzenia w układzie kostnym w przebiegu starzenia	34
12.1. Sarkopenia wieku podeszłego	34
12.2. Osteoporoza wieku podeszłego	35
13. Choroby układu kostno-stawowego towarzyszące procesowi starzenia	36
14. Zaburzenia erekcji u starszych mężczyzn	36
15. Niepełnosprawność jako wynik procesu starzenia	38
16. Zespół Przewlekłego Zmęczenia (Chronic Fatigue Syndrom)	39
17. Aspekty dermatologiczne wieku podeszłego	39
Rozdział II. Etiopatogenetyczne czynniki i hipotezy procesu starzenia, czyli dlaczego się starzejemy	41
1. Przyczyny molekularne – zaburzenia genetyczne i epigenetyczne procesu starzenia	43
1.1. Mitochondrialna teoria starzenia	47
2. Przyczyny komórkowe procesu starzenia	49
2.1. Telomery i telomeraza w procesie starzenia	51
3. Znaczenie stanu zapalnego w procesie starzenia	54
4. Wolnorodnikowa teoria starzenia – rola stresu oksydacyjnego	56
5. Rola stresu psychologicznego w procesie starzenia	58
5.1. Wpływ stresu na układ sercowo-naczyniowy	60
5.2. Wpływ stresu na powikłania żołądkowo-jelitowe	60
6. Rola mikrobiomu jelitowego w procesie starzenia	61
Rozdział III. Proces starzenia można spowolnić. Jak to zrobić?	63
1. Znaczenie aktywności fizycznej w spowolnieniu procesu starzenia	64
1.1. Rola masy mięśniowej w wielu funkcjach naszego organizmu	64
1.1.1. Znaczenie masy mięśniowej w procesach fizjologicznych	64
1.1.2. Wielofunkcyjna rola masy mięśniowej	66
1.1.3. Jak zwiększyć masę mięśniową	69
1.2. Jak aktywność fizyczna wpływa na mechanizmy procesu starzenia	72
1.2.1. Działanie aktywności fizycznej na funkcje mitochondriów komórkowych	73
1.2.2. Działanie przeciwzapalne aktywności fizycznej	74
1.2.3. Działanie aktywności fizycznej na odporność (na układ immunologiczny)	75

1.2.4. Działanie antyoksydacyjne wysiłku fizycznego	76
1.2.5. Działanie aktywności fizycznej na funkcje poznawcze	76
1.2.6. Działanie aktywności fizycznej na obniżenie poziomu stresu psychologicznego	79
1.2.7. Wpływ aktywności fizycznej na utrzymanie prawidłowej masy ciała (BMI)	79
1.2.8. Działanie aktywności fizycznej na układ sercowo-naczyniowy	80
1.3. Prawidłowe oddychanie	82
2. Żywnienie zapobiegające starzeniu (dieta anti-aging)	83
2.1. Wpływ żywienia na epigenetyczne czynniki procesu starzenia	87
2.2. Wpływ żywienia na zmiany strukturalne i czynnościowe mózgu w procesie starzenia	88
2.3. Wpływ żywienia na stan zapalny w procesie starzenia	91
2.4. Wpływ żywienia na czynniki oksydacyjne w procesie starzenia	91
2.5. Wpływ żywienia na układ immunologiczny (poprawę odporności)	91
2.6. Wpływ żywienia na ryzyko rozwoju nowotworów	94
2.7. Wpływ żywienia na mikrobiom jelitowy w procesie starzenia	94
2.8. Wpływ żywienia na przyrost masy mięśniowej i kostnej – zapobieganie sarkopenii w procesie starzenia	95
2.9. Dieta śródziemnomorska	96
2.10. Autorska dieta „św. Jerzego”	99
2.11. Podsumowanie aspektów żywienia o działaniu przeciwstarzeniowym	105
3. Trening mózgowy i jego wpływ na psychiczne aspekty starzenia	106
4. Jak radzić sobie ze stresem psychologicznym?	110
4.1. Trening autogenny Schultza	112
4.2. Stopniowa metoda relaksacji wg Jacobsona oraz ćwiczenia jogi	112
4.3. Muzykoterapia	113
4.4. Ćwiczenia oddechowe relaksacyjne	114
4.5. Inne metody relaksacji	115
5. Znaczenie snu w programie antystarzeniowym	115
6. Leczenie i zapobieganie chorobom towarzyszącym procesowi starzenia	118
7. Znaczenie hartowania w programie spowalniania starzenia	120
8. Rola psychospołecznych, rodzinnych i towarzyskich relacji w spowolnieniu procesu starzenia	125
8.1. Rola społecznych i rodzinnych relacji w procesie starzenia	126
8.2. Aktywizacja osób w wieku podeszłym	127
IV. Ageizm – dyskryminacja ze względu na wiek	132

V. Senioralna rola lecznictwa uzdrowiskowego

Co oferuje lecznictwo uzdrowiskowe osobom w wieku podeszłym? .. 137

1. Rola lecznictwa uzdrowiskowego we współczesnej medycynie 138
2. Naturalne surowce lecznicze 139
3. Metody leczenia naturalnymi surowcami leczniczymi 140
4. Jakie efekty leczenia można uzyskać u chorych w wieku podeszłym? 142
  - 4.1. Leczenie uzdrowiskowe zaburzeń równowagi, przeciwdziałanie upadkom 146
  - 4.2. Leczenie uzdrowiskowe zaburzeń funkcji zwieraczy 147
  - 4.3. Leczenie zaburzeń funkcji poznawczych 147
  - 4.4. Leczenie uzdrowiskowe chorób kostno-stawowych 148
  - 4.5. Leczenie uzdrowiskowe cukrzycy typu 2 148
  - 4.6. Leczenie uzdrowiskowe otyłości osób w wieku podeszłym 149

VI. Diagnostyka gerontologiczna zaburzeń czynnościowych

i chorób towarzyszących starzeniu 151

1. Całościowa ocena geriatryczna 151
2. Ocena stanu czynnościowego 152
3. Ocena stanu fizycznego 155
4. Ocena ryzyka upadków 158
5. Ocena funkcji poznawczych 158
6. Geriatryczna ocena depresji 159
7. Ocena sprawności fizycznej – Fullerton Test 159
8. Samoocena stanu zdrowia, skala VES-13 160

VII. Ekonomiczny i futurologiczny aspekt długowieczności 162

VIII. Jak Autorka walczy ze starością? 164

O Autorce 168

Literatura 185

Recenzje 193